

Esittelyteksti

Niin kuin hyvin tiedetään, oli kirjailija Väinö Linna syntynyt Urjalan pitäjän Honkolan kylästä. Niinpä hän käytti tuttuja kotimaisia Pentinkulman kylän mallina romaanissaan *Täällä Pohjantähden alla*. Kylien maantieteellinen vastaavuus on lähes täydellinen. Paljon löytyy muitakin yhtäläisyyksiä, mutta kuinka paljon? Siitä on riittänyt keskustelua jo yli kuusikymmentä vuotta. *Ettés suotta kapinoittis* esittelee ensimmäistä kertaa yksityiskohtaisesti sisällissodan vaikutukset Honkolaan, koko Urjalaan ja hiukan myös lähipaikkakuntiin. Niitä vertaillaan romaanin Pentinkulman tapahtumiin ja pentinkulmalaisten kohtaloihin poliittisten levottomuuksien ja sodan pyörteissä.

Työväen lyhyt mutta verinen vallankumous ja sen vielä verisempi kukistaminen oli monimuotoinen tapahtumasarja, täynnä tragiikkaa muttei aivan vailla koomisiakaan piirteitä. Linna käytti tapahtumista ja niiden synnyttämistä tarinoista kirjassaan vain pienen osan.

Oli punaisia, valkoisia ja puolueettomia. Ketkä johtivat Urjalan punaisia, keitä olivat lukuisien punakomppanioiden yli tuhat rivimiestä ja -naista? Ketkä onnistuivat livahtamaan valkokaartiin? Keitä olivat punaiset pyövelit, keitä valkoiset? Miten välteltiin punakaartin pakko-ottoa? Kuka pinkaisi pakoon teloitusröyhmän edestä ja säilytti henkensä? Minne joutui Honkolan kartanon viinivarasto, minne apteekin pirttu? Keiden ruumiita voittajat pitivät näytteillä? Ja kuinka elämä jatkui syvät haavat repineiden tapahtumien jälkeen?

Kirja etsii vastauksia näihin ja muihin kysymyksiin. Se on erityisen oivallista luettavaa Linnan tuotannosta kiinnostuneille, sillä mukana ovat artikkelit Linnan elämänvaiheista Urjalassa ja Pohjantähden esikuvista ja taustoista ja lisätietoa torpparikysymyksestä. Runsas kuvitus. Sisällissodalla on useita nimiä: kansalaissota, vapaussota, vallankumous, luokkasota, punakapina, kapina jne. Urjalassa ja Hämeessä molemmat osapuolet puhuivat kapinasta ("Se meni kapinassa"). Kirja on jokaisen itsestään selvä hankinta, kutsuupa sen kuvaamia tapahtumia millä nimellä tahansa.